

ההכרה ב'מבחני סאלד' • אז של מי באמת ההישג הגדול?

הישג היסטורי לרבות חרדיות עם הכרתו של שר החינוך ב'מבחני סאלד' כבגרות • וכמו בכל הישג, צפה שאלת הקרדיט: למי מגיע שכר שיחה נאה? ולמי שכר פעולה מאחורי הקלעים?

שרי רוט, בחדרי חרדים 13/03/2012 19:19

אתמול, כמעט במפתיע, נחתה הודעת משרד החינוך על החלטת השר, גדעון סער, להכיר במקצועות 'מבחני סאלד', המתקיימים בסמינרים לבנות, כשווי ערך לבחינות הבגרות. למרות ההישג הגדול, עליו מברכים מנהלי סמינרים רבים, וכמובן רבות בנות שלימודיהן למבחנים אלו לא ירדו לטמיון, לאור החלטת השר להכיר במבחנים 10 שנים למפרע, לא כולם שמחים על כך.

עד היום נערכו בחינות בגרות במספר תיכונים חרדיים בלבד (חיפה, נתניה ועוד מעטים) שקיבלו היתר רבני לכך. בשאר התיכונים והסמינרים נמנעו, בכוונה תחילה, מלערוך את בחינות הבגרות, וזאת כדי שלא לצייד את הבוגרות ב'כרטיס כניסה לאוניברסיטאות'. סביר להניח שהכרה בבחינות סאלד כבבחינות בגרות תהווה בעיה שמנהלי סמינרים יאלצו להתמודד עמה.

אבל מה באמת הביא את השר גדעון סער להחלטה?

מגורמים בכירים במשרדו קיבלתי הסבר שנגע במגמה האחרונה לשילוב חרדים במקומות תעסוקה ולתוצאות דו"ח ועדת טרכטנברג.

אלא שמאחורי הקלעים, כך מתברר, יש עוד טוענים לכתר ההישג.

הראשון שבהם הוא ח"כ ניסים זאב מש"ס, המשמש בכובעו השני כמנהל בית ספר לבנות 'נוות ישראל', אשר נתקל במשך שנים במצוקת הבנות, החשות כי הן לומדות לבחינות שלא יביאו להן כל תועלת בעתיד.

"אני גרמתי לשר להחליט את מה שהחליט", מכריז ח"כ זאב, תוך שהוא מציג הצעת החוק שהגיש בנושא "מעמד בחינות מקבילות לבחינות הבגרות התשע"א – 2011". לדבריו, השר - שחשש מחוק בנושא - העדיף להעביר החלטה בעצמו.

הצעת החוק של זאב הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים והונחה על שולחן הכנסת ביום ג' באב התשע"א – 3.8.11. בדברי ההסבר להצעת החוק, כתב זאב: "תלמידים במוסדות חינוך חרדיים רבים אינם ניגשים לבחינות הבגרות עם זאת, הם נבחנים בבחינות דומות של תאגיד כדוגמת 'מכון סאלד' שמחבר גם את בחינות הבגרות.

"לפיכך, אין סיבה שלא להכיר בבחינות אלה של התאגיד כבחינות מקבילות לבחינות הבגרות לצרכים שונים".

חודשיים לאחר מכן, בכ"ו בתשרי התשע"ב, ה-24/10/2011, שיגר ח"כ זאב מכתב לשר החינוך: "אני פונה אליך בבקשה לתמיכתך בהצעת חוק 'מעמד בחינות מקבילות לבחינות הבגרות' העולה לדיון בוועדת שרים לעניני חקיקה ביום א' הקרוב. הצעת החוק באה לסייע למגזר החרדי להשתלב בשוק העבודה – מטרה שגם הממשלה הנוכחית רואה בה חשיבות עליונה".

עיון בפרוטוקול של ועדת החינוך מעלה כי בתאריך 12/07, כחודש לפני שהוגשה ההצעה, דנה

הוועדה בנושא.

היו"ר, אלכס מילר, פתח ואמר: "חבר הכנסת ניסים זאב פנה אלי עם בקשה לקיים דיון, אני ערכתי גם כן בעצמי איזו שהיא בדיקה כללית על העניין הזה, אני כן חושב שכאשר הממשלה כולה מדברת על צורך של שילוב של מגזר החרדים בשוק העבודה ובמערכת ההשכלה הגבוהה, אין ספק שאסור להתעלם מצרכים, אין ספק שחייבת להיות מערכת התאמה מסודרת ובכך צריך להרחיב אופקים בהיבט של ההסתכלות על הנושא זה ולמצוא פתרונות יצירתיים".

הייתה זו רות אלמליח, מפקחת מרכזת בחינוך המוכר שלא רשמי, נציגת משרד החינוך בוועדה, שהביעה הסתייגות מההצעה. "כמו שאמרתי, הנושא הזה הועלה והוא עולה כבר הרבה שנים וישבנו ודנו במשרד, עם כל הגורמים הרלוונטיים במשרד עצמו והגשנו הצעה. אנחנו מגישים את ההצעות האלה בדרך-כלל לראשי הציבור החרדי. יש כל מיני גורמים, זה לא עבר ישירות דרכי אל אותו גורם, אבל המסמך או בואו נאמר ההצעה שלנו עברה לאותם גורמים שהם בעצם מובילים את המגזר החרדי, אלה שהם בעצם מובילים את כל המבחינים הללו. והרב ניסים זאב יודע את זה שיש איזה שהוא גוף שמוביל את כל המבחינים הללו, ובאמת הם לא נענו להצעה שלנו".

במהלך הדיון שיבח ח"כ ישראל איכר את מנכ"לית משרד החינוך בתקופת ממשלת אולמרט, ח"כ רונית תירוש, והצטרף להצעת זאב:

"אני רוצה לציין שהייתה מנכ"לית משרד החינוך, חברת הכנסת רונית תירוש, היא מאוד מאוד קידמה את העניין הזה וההכרה הזאת בחינוך החרדי ואפילו האשימו אותה ב'אשמה' הזאת במירכאות, ואני רק משבח אותה, שהיא היתה פתוחה לחינוך החרדי ואני חושב שמשרד החינוך, גם אם יש שם מנגנוני פקידות, צריכים להיות גמישים גם לעניין הזה, להכיר במבחיני סאלד לפחות כתעודות בגרות".

"יש לי הצעת חוק מוכנה. אני חשבת שזה לא נכון לעשות את זה כרגע, בהצעת חוק, אלא אם כן אנחנו נראה שמשרד החינוך מתעקש בעניין. ניתן לו חודשיים-שלושה", הבהיר ח"כ זאב.

למען האמת, קרדיט מגיע גם למוסד נאמן בטכניון, ששבו ודיברו על חשיבות הנושא שוב ושוב. בין השאר, במהלך דיון בנושא תעסוקת חרדים, שהתקיים בתאריך 8/1/2012 בנציבות שרות המדינה, ואשר בו השתתף ד"ר ראובן גל, ראש פרויקט שילוב חרדים במוסד, ציין ד"ר גל: "אכן העדפה מתקנת ושינוי בחקיקה אינם האופציה היחידה לטיפול בסוגיה", והציע, בין השאר, "מבחינים עקיפים - דרישות הסף מחייבות לרוב תעודת בגרות ותואר אקדמי ולכן יש לבחון שימוש במבחינים עקיפים כמו מבחן סאלד לנשים, יו"רה-יו"רה' לגברים, הסמכה לדיון/דיינות וכדומה, אותם יש לאוכלוסייה החרדית. יש לציין כי הסטודנטים החרדים הלומדים לימודים אקדמאיים ויכלו בתוך שנים ספורות להשתלב בלי העדפה מתקנת".

מסמך נוסף אותו שלחו לנו עוסק ב"בחינת מערכת קריטריונים המאפשרים השתלבות חרדים בשירות המדינה". בפרק העוסק ב"נשים" נכתב: "השכלת נשים חרדיות דומה מאוד להשכלת נשים כללית ובמקרים רבים תעודות הגמר שלהן (כגון תעודת מכן סאלד) מוכרות ע"י נציבות שירות המדינה.

"לכן, אנו ממליצים על שני צעדים: 1. דיון מחודש לגבי מעמדן של התעודות המוענקות ע"י מוסדות שונות של חינוך חרדי לבנות. רצוי להקים צוות שיבדוק רמת הידע המוענקת במסגרת תעודות מקבילות לבגרות ותעודות מקצועיות. 2. במקרים, בהם תעודות המוענקות ע"י מוסד החינוך החרדי אינן מוכרות ע"י נציבות שירות המדינה מומלץ לבנות מערכת המשקללת תעודה, ותק ועמידה במבחנים – בדומה למערכת שקיימת לגבי תעודות שניתנו בחו"ל".

אבל למרות כל הפעילות הזו, בלשכתנו של שר החינוך מבהירים, כי שום חוק בנושא חינוך לא היה עובר ללא תמיכתו של סער, וכי על כל הגורמים שסייעו במלאכה לברך את השר על החלטתו.